

Bilten

ZAVODA ZA TEORIJSKU FIZIKU I ASTROFIZIKU

VOL.I . . . No.2

VELJAČA 2022.

U OVOM BROJU . . .

- Obilježen međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti
- Opremljen opažački centar za opažanja teleskopom LST-1 na daljinu
- Projekt sveučilišne potpore voditeljice Dijane Dominis Prester nagrađen kao drugi najbolje ocijenjeni UniRi projekt u području prirodnih znanosti
- MZO dodijelilo sredstva za plaćanje godišnje članarine hrvatskog konzorcija u kolaboraciji LST-CTA za 2021
- Ivani Poljančić Beljan odobreno dolazne mobilnosti. Krajem svibnja posjetit će nas prof.dr.sc. Arnold Hanslmeier s Instituta za fiziku, Karl-Franzens Sveučilište u Grazu
- Rajka Jurdana-Šepić održala online predavanje za Alumni klub Odjel za fiziku
- Tomislav Terzić održao online predavanje na državnom stručnom skupu iz astronomije

Obilježen međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti

Međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti obilježava se 11. veljače. Utemeljen je rezolucijom [A/RES/70/212](#), koju je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila 22. prosinca 2015., a s ciljem priznavanja kritične uloge žena u znanosti i tehnologiji. Više detalja može se naći na stranicama [Ujedinjenih naroda](#) i [UNESO-a](#).

Manifestacija je obilježena u raznim međunarodnim kolaboracijama u kojima sudjeluju znanstvenice sa Zavoda za teorijsku fiziku i astrofiziku: [COST Akcija 18108](#), [kolaboracija MAGIC](#). Informacije su podijeljene na [Facebook](#) stranici Odjela za fiziku. Posebno smo ponosni na rezultate studije provedene unutar COST Akcije CA 18108. Cjelovito izvješće može se naći [ovdje](#).

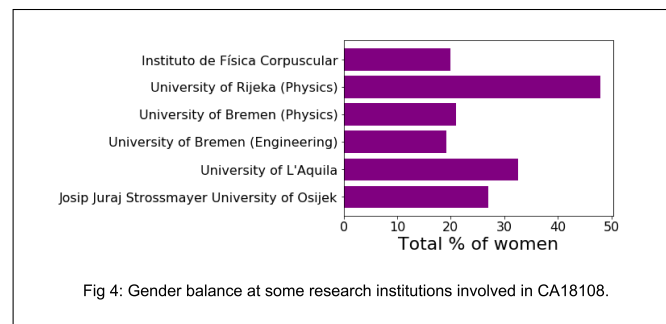

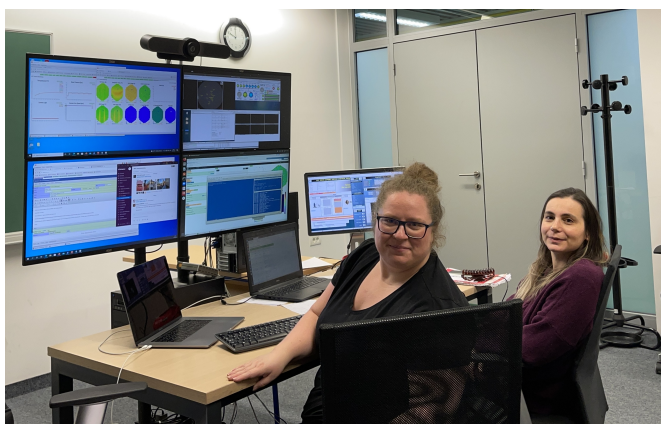
Fig 4: Gender balance at some research institutions involved in CA18108.

Svim sadašnjim i budućim kolegicama čestitamo Međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti.

NA ODJELU ZA FIZIKU OPREMLJENA SOBA ZA OPAŽANJA TELESKOPOM LST-1

Large Size Telescope (LST) najveći je od tri vrste teleskopa koje će sačinjavati budući Cherenkov Telescope Array (CTA). Prototip, LST-1, nalazi se u opservatoriju Roque de los Muchachos na kanarskom otoku La Palma. Inauguriran je u listopadu 2018. godine, a prve podatke (*first light*) je snimio u prosincu 2018. Od tada se nalazi u fazi puštanja u rad (*commissioning*). Opažanja se vrše u opservatoriju i na daljinu. Prva opažanja s Odjela za fiziku vršena su u ožujku 2021. godine s priručnom opremom s Odjela za fiziku. Kada je postalo jasno da će se opažanja vršiti redovito, krenulo se je u nabavku prikladne opreme. Za to su iskorištena sredstva projekta Sveučilišta u Rijeci za namjensko financiranje zajedničke istraživačke infrastrukture, voditeljice Dijane Dominis Prester. U manjem dijelu su korištena sredstva s projekta Sveučilišne potpore Dijane Dominis Prester, a dijelom je pomogao Odjel za fiziku. Ovo su prva opažanja teleskopom LST-1 nakon erupcije vulkana na La Palmi, o kojoj smo pisali u prošlom broju Biltena.

U kolaboraciji CTA-LST sudjeluju istraživači s 49 institucija iz 10 zemalja. Centri za opažanja na daljinu postoje u samo pet institucija, a Odjel za fiziku je jedna od njih. Oprema se može koristiti za daljinsko upravljanje drugim eksperimentima, organizaciju i sudjelovanje na online sastancima i konferencijama te u nastavi. Opažački centar će omogućiti zainteresiranim studentima da vide i iskuse kako se provode opažanja teleskopima.

Daljinska opažanja teleskopom LST-1 s Odjela za fiziku. S lijeva na desno: Jelena Strišković i Marina Manganaro.

LST

Projekti

- Projekt sveučilišne potpore “Istraživanje strukture svemira zemaljskim i svemirskim teleskopima” voditeljice Dijane Dominis Prester je nagrađen kao drugi najbolje ocijenjeni UniRi projekt u području prirodnih znanosti. Nagrada iznosi 6000 kuna.
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja je dodijelilo sredstva za plaćanje godišnje članarine hrvatskog konzorcija u kolaboraciji LST-CTA za 2021. godinu. Prvotno sredstva nisu bila odobrena, ali temeljem žalbe na rezultate natječaja od strane Dijane Dominis Prester, ustanovljeno je da prijava nije poslana na evaluaciju pogreškom MZO-a. Prijedlog je naknadno poslan na evaluaciju i sredstva su dodijeljena.
- Ivani Poljančić Beljan je odobreno kratkoročno namjensko institucijsko financiranje internacionalizacije znanosti kroz projekt dolazne mobilnosti UniRi. Krajem svibnja posjetit će nas prof. dr. sc. Arnold Hanslmeier s Instituta za fiziku, Karl-Franzens Sveučilišta u Grazu. Prof. Hanslmeier je zaposlenik Instituta za geofiziku, astrofiziku i meteorologiju (IGAM-a), koji se ističe u istraživanjima fizike Sunca, uključujući i “space weather” istraživanja. IGAM upravlja i KSO opservatorijem (Kanzelhöhe Observatory for Solar and Environmental Research) čije podatke je Ivana koristila pri izradi doktorske disertacije. Osim znanstvene suradnje, prof. Hanslmeier će biti uključen u nekoliko sati nastave i održat će seminar. Više informacija donosimo u sljedećim izdanjima Biltena.

Popularizacija

- Rajka Jurdana-Šepić održala je 16. veljače online predavanje za [Alumni klub](#) Odjela za fiziku. Snimka predavanja pod naslovom “Utjecaj otkrića iz fizike na povijest 20. stoljeća” može se naći [ovdje](#).
- Tomislav Terzić je održao online predavanje “Gama-astronomija” na državnom stručnom skupu iz astronomije. Stručni skup je bio namijenjen učiteljima i nastavnicima astronomije, fizike, matematike i geografije.

IMPRESUM

Zavod za teorijsku fiziku i astrofiziku (ZTFA)
Sveučilište u Rijeci, Odjel za fiziku
Radmile Matejčić 2, 51000 Rijeka
www: www.phy.uniri.hr/hr/ZTFA
Urednik: Tomislav Terzić, predstojnik ZTFA
Tel: 051 / 584-626
e-mail: tterzic@phy.uniri.hr